

NOVI PODACI O PODRIJETLU NOBELOVCA IVE ANDRIĆA

Milo Jukić

(Književna zaklada Fra Grgo Martić – Kreševo)

Dosad se smatralo da je podrijetlo Ive Andrića od Andrića iz Čemernog u općini Ilijaš. Na osnovi uvida u stare i dosad neobrađene matice krštenih, vjenčanih i umrlih župe Sarajevo (1767. – 1856.) u radu se dokazuje da Andrić nema veze s prezimenjacima koji su nekad živjeli na Čemernom, nego da vodi podrijetlo od roda Mišića-Andrića iz sarajevskog naselja Zabrdje.

Ključne riječi: Ivo Andrić, Andrići, Mišići, biskupski popisi, župne matice

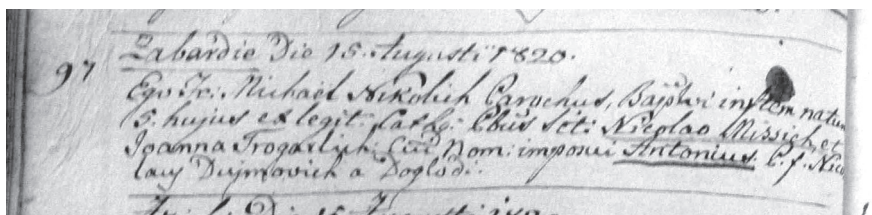
O PODRIJETLU IVE ANDRIĆA

U znanstvenoj literaturi, kao i u popularnim časopisima, mnogo je pisano o podrijetlu i korijenima nobelovca Ive Andrića, a tom temom najviše se bavio Miroslav Karaulac (1932. – 2011.), srpski književnik i strastveni istraživač svega što je bilo vezano za Andrićevu biografiju i književni rad.¹

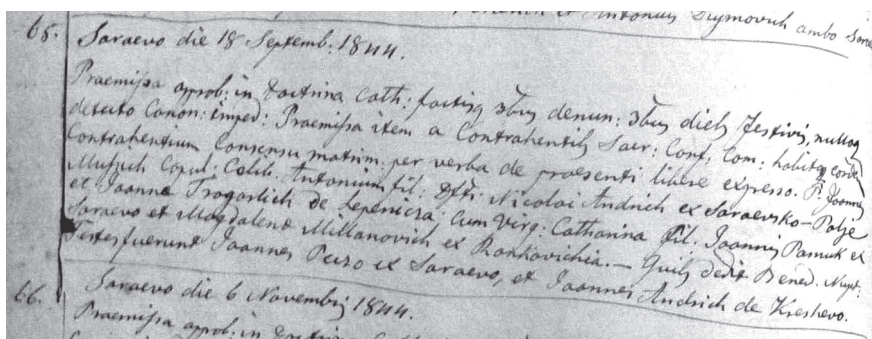
U biografskim prikazima Ive Andrića obično se kaže da je rođen 9. listopada 1892. godine u Travniku, u mahali Zenjak, blizu ulaza u Travnik iz pravca Sarajeva i Zenice, mada se to po nekima desilo u obližnjem Dolcu

---

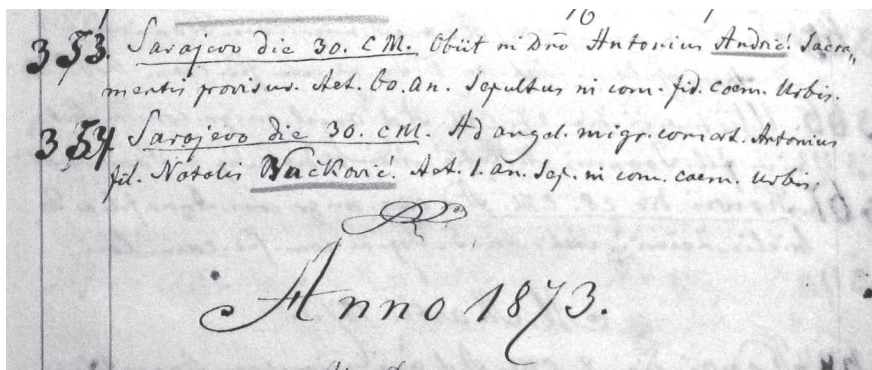
¹ Karaulac 1980., drugo dopunjeno izdanje kod istog izdavača 2003. godine.

Bilješka iz 1820. godine o krštenju Ivinog djeda Ante (Antuna). MKR 2.

Bilješka iz 1844. godine o vjenčanju Ivinih djeda i bake, Ante (Antuna) i Katarine. MKV 1.

Bilješka iz 1872. godine o smrti Ivinog djeda Ante (Antuna). MKU 2.

gdje je njegova majka Katarina, rođena Pejić, toga dana bila u posjetu rodbini. Istog dana je kršten po tadašnjem travničkom župniku Juraju Pušek, u maticu krštenih upisano je ime Ivan, a kum mu je bio Tadija Antunović, vlasnik kuće u kojoj je Andrić rođen i radni kolega njegovog oca Antuna.²

Istraživanje Andrićeva podrijetla znatno je otežavala i činjenica da se radi o prilično čestom prezimenu koje se u prvom popisu katoličkog pučanstva na području BiH, koji je 1743. godine sačinio biskup Pavao Dragičević, spominje u brojnim mjestima na području Bosne i Hercegovine: u Smričanima kod Livna, u Prudima i Volujaku kod Jajca, u Zabrdi kod Kotor-Varoši, u Bistrici kod Fojnice, u Papratnici kod Žepča, u Dragunji kod Tuzle, u Bodežištu kod Brčkog, u Seoni u župi Bijela, u Donjem Teševu kod Kraljeve Sutjeske, u Vrancima kod Kreševa, te u Planini (danas Čemerno, općina Ilijaš) kod Sarajeva.³

Poznato je i sve što je bilo bitno, a vezano je za život Andrićeva oca Antuna: da je čitavog života bio sudski poslužitelj, zaposlen u tadašnjim pravosudnim institucijama jer je zanat izrađivača mlinova, kojim se njegova obitelj bavila prethodnih desetljeća, propao te da je umro dok je još Ivo bio veoma mali. Isto vrijedi i za Andrićevu majku Katarinu.⁴

O Ivinom djedu Anti (Antunu) i dosad se znalo ponešto o čemu Karaulac piše u istom djelu. Sin je Nikole Mišića-Andrića iz Sarajevskog Polja i Ivke, rođ. Trogrlić iz Lepenice. Rođen je 15. VIII. 1820. godine, istog dana ga je krstio tadašnji sarajevski župnik fra Mijo Nikolić, a kum mu je bio Nikola Dujmović iz obližnjeg naselja Doglodi.⁵ Godine 1844. tadašnji sarajevski župnik fra Ivan Musić vjenčao ga je s Katarinom Pamuk, kćerkom Ivana iz Sarajeva i Mande, rođ. Milanović iz Rankovića, a kumovi su im bili Ivan Peco (kasnije često i Pecić), Sarajlija doseljen iz Kreševa, i Ivan Andrić iz Kreševa.⁶ Umro je 30. XII. 1872. godine, i to, kako je navedeno, u 60. godini života, iako je stvarno imao nepune 53 godine.⁷

Svi navedeni podaci nalaze se u matičnim knjigama župe Sarajevo, koje se i danas, budući da je sarajevsko područje sve do 1881. godine i uspostave redovite crkvene hijerarhije spadalo pod njegovu nadležnost, čuvaju u arhivi Franjevačkog samostana u Kreševu.

² Usp. Karaulac 1980., str. 12.

³ Usp. Đakovo 1979., str. 18.

⁴ Usp. Karaulac 1980., str. 11–13.

⁵ Usp. MK 1767. – 1845., 1820. godina, r. br. 97.

⁶ Usp. MV 1767. – 1856., 1844. godina, r. br. 65.

⁷ Usp. Liber motuorum anno 1872., 1872. godina, r. br. 353.

Povezanost tadašnjih sarajevskih Andrića s Kreševom vidljiva je i kroz razne druge segmente, između ostalog i po tome što su oba kuma spomenutog Antuna bili Kreševljaci: jedan (Ivan Andrić) za kojeg je navedeno da u to vrijeme živi u Kreševu i može se pretpostaviti da je s njim rodbinski povezan, dok je drugi (Ivan Peco) u Sarajevo doselio upravo iz Kreševa, što je na mnogim mjestima u maticama izrijekom navedeno. I nekoliko drugih zapisa u maticama svjedoče o vezama Antuna Andrića s Kreševljacima, pa je primjerice 1840. godine, zajedno s već spomenutim Ivanom Pecom, bio vjenčani kum Šimi Kulišu, sinu Ivana, doseljenog iz Kreševa, i Mariji Trogrlić iz kreševskog sela Crkvenjak,⁸ a Ivan Peco bio je 1846. godine i kršteni kum Nikoli Andriću, prvorođenom sinu Ante i Katarine, rođ. Pamuk, bratu Ivina oca Ante.⁹

Stvari postaju jasnije kad se zna podatak da je Ivan Peco, sin Ante Pečića iz Kreševa i Mande Anunović (Krištić), doseljen iz Kreševa, bio oženjen (vjenčali se 1824. godine)¹⁰ Marijom Mišić, kćerkom Nikole Mišića i Tomasiје, rođ. Vidović iz Zabrdā.

Tu je i podatak da se Andrići vrlo rano prisutni u Kreševu, već u dvama najstarijim poznatim poimeničnim popisima bosanskih apostolskih vikara (biskupa): u popisu iz 1743. godine ima ih u Vrancima,¹¹ selu udaljenom oko 2 kilometra od Kreševa, a 1768. godine i u samom Kreševu.¹² I kasnije ih ima i u Vrancima i u Kreševu, kao i u Deževicama (od 1776.), Mratinićima (od 1805.) i Botunji (1813.), a neko vrijeme su predstavljali prilično brojnan rod, pa se spominju posebne loze Andrića u kreševskom kraju: Andrići-Dunđeri (prvi put se spominje 1778.) i Andrići-Bucići (prvi put se spominje 1779.).¹³ Riječ dunđer dolazi iz perzijskog jezika i označava čovjeka koji je drvodjelja, tesar i zidar ujedno,¹⁴ koji ima znanje nekoliko zanata i sam je u stanju napraviti kuću. Općenito je to u Bosni izraz za čovjeka koji je sposoban i snalažljiv u raznim zanatima. Budući da je Antun bio zanatlija koji je pravio odlične mlinove za mljevenje kave, sve je ukazivalo na to bi njegovi

⁸ Usp. MV 1767. – 1856., 1840. godina, r. br. 16.

⁹ Usp. Liber baptizatorum 1845., str. 5.

¹⁰ Usp. MV 1767. – 1856., 1824. godina, r. br. 15.

¹¹ Usp. Đaković 1979., str. 344.

¹² Usp. Mandić 1982., str. 151–154.

¹³ Podaci o Andrićima na kreševskom području u: Jukić, *Katolički rodovi župa Kreševo i Deževica 1765. – 1992.*

¹⁴ Usp. Škaljić 1966., str. 227.

mogli biti podrijetlom od kreševskih Andrića, tim više što je Kreševo u to doba, još od srednjovjekovlja, jedno od najznačajnijih zanatskih središta u Bosni i Hercegovini, i to upravo u obradi metala: čitavo Kreševo tada je bilo jedna velika kovačnica, pa ga neki nazivaju “Bosanski Ruhr”, a u malim kovačkim pogonima izrađuju se konjske ploče, čavli, brave, noževi, mlinovi za mljevenje kave (!), male lovačke puške i drugo,¹⁵ pa čak, i to već u drugoj polovici 18. stoljeća, i tako precizne izrađevine kao što su medicinske sprave.¹⁶

I rod Pamuk (Pamukovića), kojem pripada Antunova žena Katarina, također je rano prisutan u Kreševu, već od 1797. godine, kada je u Kreševu kršten Mato Pamuković, sin Ivana i Anđe r. Marešević, nastanjenih u Kreševu, gdje se često spominju i narednih desetljeća.¹⁷

Mnogo toga, dakle, upućivalo je na to da je podrijetlo Andrića u kreševskom kraju. Međutim, pretražujući veoma obimne matice tada velike župe Kreševo,¹⁸ ispostavilo se da imena Andrićevih predaka u dotad poznatim imenskim i prezimskim kombinacijama nema ni u maticama krštenih, ni u maticama vjenčanih. Ni pretraga spomena Dunđera i Bucića nije dala rezultata, a kombinacije se nisu spominjale ni kod Čorića iz sela Bukva kod Kreševa koji su također imali, a i danas imaju, nadimak Andrić.¹⁹

LOZA MIŠIĆA-ANDRIĆA U MATICAMA ŽUPE SARAJEVO

Pretraga matica župe Sarajevo (sačuvane od 1767. godine) rezultirala je informacijom o rodu Andrića kao razmjerno brojnom i nastanjenom najprije od 1772. godine, u selu Crnotina (danas prigradsko naselje Bojnik), a u prvoj polovici 19. stoljeća u tadašnjim selima, a danas također prigradskim

¹⁵ Usp. Dumbović 1999., str. 408.

¹⁶ Usp. Kreševljaković i Kapidžić 1957., str. 87.

¹⁷ Usp. Jukić, *Katolički rodovi župa Kreševo i Deževice 1765. – 1992.*

¹⁸ Poznato je da su tada na području današnje Bosne i Hercegovine postojala svega tri franjevačka samostana: u Kreševu, Fojnici i (kasnije Kraljevoj) Sutjesci, a fratri iz tih triju samostana pastoralno su skrbili o svim katolicima na području današnje BiH izuzev trebinjskog i stolačkog područja.

¹⁹ Nisu u srodstvu sa starinačkim Andrićima; doselili su oko 1844. godine u Dusinu (danas općina Fojnica), a 1860. godine preseljavaju na Bukvu. Kao mjesto podrijetla navedeno je “Lug-Dalmacija”. Opširnije u Jukić, *Katolički rodovi župa Banbrdo (Lepenica) i Kiseljak 1742. – 1992.*

sarajevskim naseljima Dvoru i Otesu (od 1832.), kao i u samom gradu (od 1833.).

Jedni Andrići živjeli su i na području Čemernog, koje je tada pripadalo župi Sarajevo što je Miroslava Karaulca navelo da ustvrdi kako su “Andrićevi preci starinom iz jednog zaseoka na obroncima planine Čemerno, na samom rubu Sarajevskog polja.”²⁰ Karaulac je, ne uzimajući u obzir tada česte migracije, kao i nekoliko velikih epidemija kuga, zaključio tako zbog podataka iz spomenutih biskupskih popisa. Naime, u izvještaju biskupa Pavla Dragičevića 1743. godine u selu Planina (danas župa Čemerno) živio je i Ivo Andrić sa devet članova obitelji,²¹ dok u popisu biskupa Marjana Bogdanovića iz 1768. godine vidimo da te godine u Sarajevu živi Andrija Andrić sa 13 članova porodice. Drugih Andrića, te godine, u Sarajevu nema, a vidimo da ih više nema ni u Čemernom. Andrići su, po svoj prilici, između ova dva vikarska obilaska župa prešli sa Sarajevskog polja u Sarajevo. Jer te godine, to su jedini Andrići u župi Sarajevo.²²

Karaulčevi podaci su dakako točni, no zaključak je pogrešan. Naime, pretragom podataka o sarajevskim Andrićima ispostavilo se da jedna grana inače vrlo brojnog roda Mišića ima nadimak Andrić, a daljnjom analizom došlo se i do toga da Antun Andrić, djed Ive Andrića, pripada upravo toj grani, odnosno da Andrići ne vuku podrijetlo ni od kreševskih, ni od Andrića iz Čemerna, nego od sarajevskih Mišića.

Naime, u matičnoj knjizi vjenčanih župe Sarajevo za 1806. godinu navedeno je da su se vjenčali Nikola, sin Andrije Mišića iz Zabrđa i Ruže, rođ. Naorevčić (Nahorevac), nastanjen u Zabrđu, i Tomasija (Toma), kći Stanislava Vidovića iz Bara i Ane, rođ. Tomić, iz Dvora. Vjenčao ih je tadašnji sarajevski župnik fra Juro Marešević, a kumovi su bili Stjepan Konjčić iz Dvora i Petar Mišković iz Zabrđa.²³ Tomasija je umrla 1815. godine u 30. godini života,²⁴ gotovo sigurno od kuge, koja je te godine strašno harala cijelom Bosnom, pa se Nikola već 1816. godine oženio Ivkom, kćerkom Petra Trogrlića i Marte, rođ. Olujić, nastanjenih u Lepenici (općina Kiseljak).²⁵ To su isti oni Petar Trogrlić i Marta Olujić koji se navode kao roditelji Ivke, supruge Nikole Andrića, oca Ivinog djeda Antuna. Nikola Mišića alias

²⁰ Usp. Karaulac 2003.

²¹ Usp. Đaković 1979., str. 348.

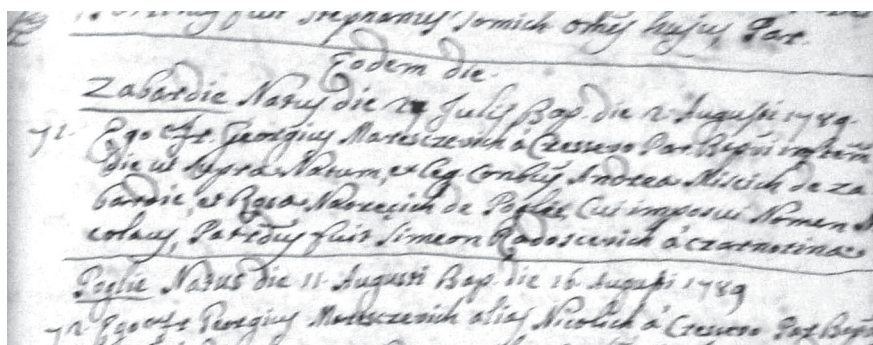
²² Usp. Karaulac 2003.

²³ Usp. MV 1767. – 1856., 1840. godina, r. br. 16.

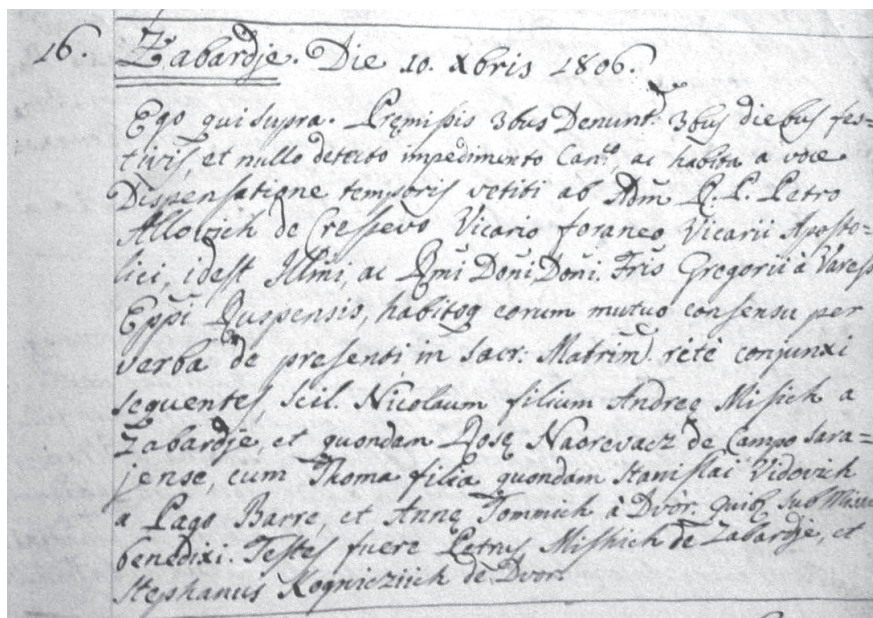
²⁴ Usp. Liber mortuorum 1767. – 1856., 1815. godina, r. br. 146.

²⁵ Usp. MV 1767. – 1856., 1816. godina, r. br. 14.

Bilješka iz 1789. godine o krštenju Ivinog pradjeda Nikole. MKR 1.

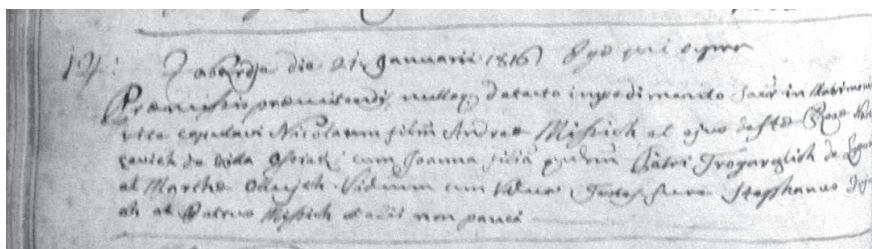

Bilješka iz 1806. godine o vjenčanju Ivinog pradjeda i Nikole i Tome (Tomasije) Vidović. MKV 2.

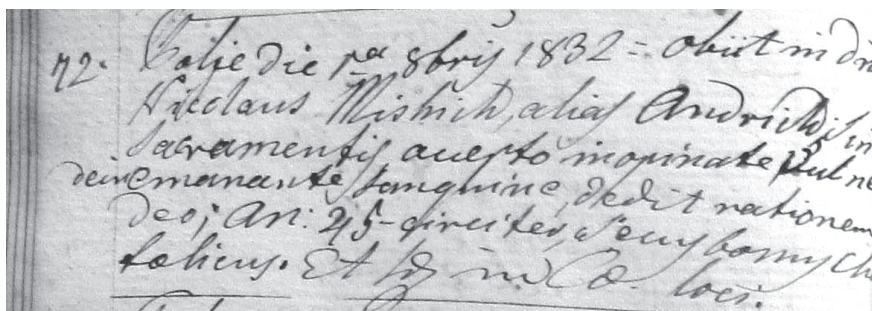
Andrić, kako je zapisano u matici umrlih, umro je 1832. godine u, kako stoji, 45. godini života,²⁶ što je netočan podatak, budući da je rođen 1789. godine, što znači da je umro u 43. godini.²⁷

²⁶ Usp. Liber mortuorum 1767. – 1856., 1832. godina, r. br. 72

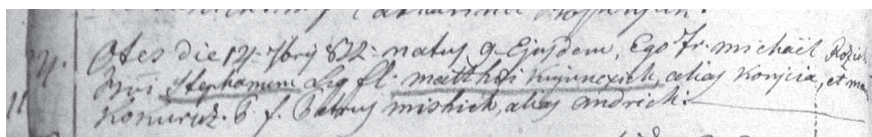
²⁷ Usp. MK 1767. – 1845, 1789. godina, r. br. 71.

Bilješka iz 1816. godine o vjenčanju Ivinih pradjeda i prabake Nikole i Ivke. MKV 3.

Bilješka iz 1832. godine o smrti Ivinih pradjeda Nikole Mišića alias Andrića. MKU 3.

Bilješka iz 1832. godine o krštenju Stjepana Kujundžića alias Konjčića kojem je kum bio Petar Mišić alias Andrić (Mišić alias Andrić).

Krajem iste godine kad je umro Nikola Mišić alias Andrić još jednom je navedeno da su Andrići jedna loza brojnog roda Mišića, i to na krštenju Stjepana, sina Mate Kujundžića alias Konjčića iz Otesa i Marije Kukuruz (drugačije Tapailović), kada je kum bio Petar Mišić alias Andrić.²⁸ Ta varijanta se navodi još neko vrijeme nakon toga da bi se uskoro za tu lozu Mišića ustalilo prezime Andrić.

²⁸ Usp. MK 1767. – 1845., 1832. godina, r. br. 124.

Nadimak Andrić spomenuta je loza Mišića dobila dakako po Nikolinom ocu Andriji Mišiću, prapradjedu Ive Andrića. Vjerojatno se radilo o čelniku porodične zadruge što je često bio motiv za stvaranje obiteljskih nadimaka jedne loze koji su kasnije prelazili u prezimena.

Andrija Mišić umro je 2. IV. 1826. godine, a u bilješci o smrti navedeno je da je imao “oko 85 godina”²⁹ što govori da je mogao biti rođen 1741. ili 1742. godine, a matice iz tog razdoblja nisu sačuvane. Prvi put se oženio 1770. godine, i to Klarom Čejvan (Milinković)³⁰ iz obližnjeg sarajevskog naselja Osik (danas Osijek). Vjenčao ih je tadašnji sarajevski župnik fra Franjo Božić, a kumovi su bili Božo Bajkušić i Nikola Mišić.³¹ S Klarom je Nikola dobio Luku (1771.),³² Ivku (1772.),³³ Katarinu (1776.),³⁴ i Petra (1779.),³⁵ a nakon što je Klara umrla u epidemiji kuge 1784. godine, oženio se Ružom Nahorevac s kojom je dobio Petra (1786.)³⁶ te Nikolu (1789.),³⁷ Ivinog pradjeda. Ruža Nahorevac također je bila udovica, prije udana za Iliju Kojanovića, koji je umro 1777. godine,³⁸ i s njim je dobila troje djece. Umrla je 1806. godine u 60. godini života.³⁹

Andrijin otac vjerojatno je bio Petar Mišić, koji se spominje u Dragičevićevu popisu iz 1743. godine kao jedini domaćin s tim prezimenom na sarajevskom području,⁴⁰ a također i u popisu biskupa Bogdanovića iz 1768. godine.⁴¹ Ipak, s obzirom na podatak da se 1776. godine za Marijana Bakračevića iz Otesa udala Katarina, kći Natalisa (Bože) Mišića,⁴² da su u maticama krštenih, počevši od 1768. godine, navedena krštenja djece Ivana Baga-

²⁹ Usp. Liber mortuorum 1767. – 1856., 1826. godina, r. br. 33.

³⁰ U bilješci krivo upisana kao Klara Miličević. Iz svih kasnijih upisa vidljivo je da se radilo o Klari Milinković (Čejvan). Čejvani su podrijetlom iz Rame, što je više puta izrijeком navedeno, a prvi put 1779. godine. Usp. MV 1767. – 1856., 1779. godina, r. br. 2.

³¹ Usp. MK 1767. – 1845, 1770. godina, r. br. 7.

³² Usp. Isto, 1771. godina, r. br. 91.

³³ Usp. Isto, 1772. godina, r. br. 20.

³⁴ Usp. Isto, 1776. godina, r. br. 59.

³⁵ Usp. Isto, 1779. godina, r. br. 51.

³⁶ Usp. Isto, 1786. godina, r. br. 7.

³⁷ Usp. Isto, 1789. godina, r. br. 71.

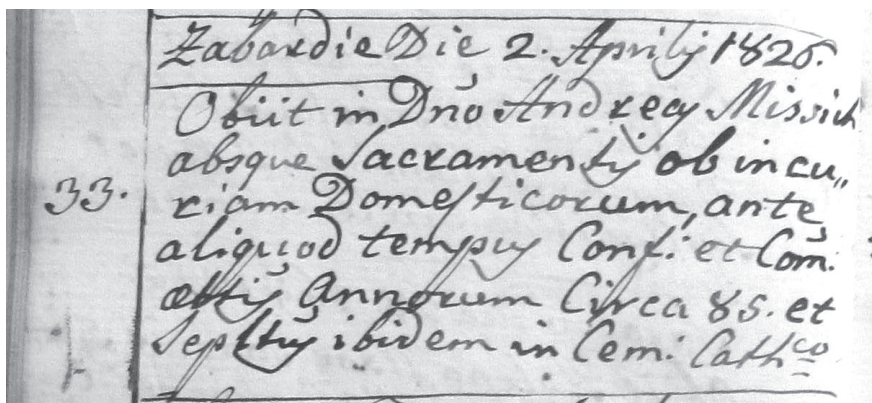
³⁸ Usp. Liber mortuorum 1767. – 1856., 1777. godina, r. br. 87.

³⁹ Usp. Isto, 1806. godina, r. br. 34.

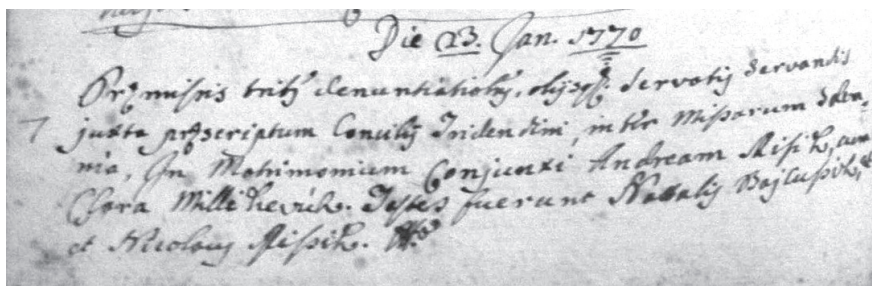
⁴⁰ Usp. Đaković 1979., str. 348.

⁴¹ Usp. Kristić 1941., str. 47.

⁴² Usp. MV 1767. – 1856, 1776. godina, r. br. 13.

Bilješka iz 1826. godine o smrti Ivinog prapradjeda Andrije. MKU 1.

Bilješka iz 1770. godine o vjenčanju Ivinog prapradjeda Andrije i Klare Milinković (Čejvan). MKV 4.

rića i Marije, također kćerke Natalisa (Bože) Mišića⁴³ te da je 1784. godine zabilježeno vjenčanje Marka, sina Natalisa (Bože) Mišića i Ivke, rođ. Gadžić, s Marijom Vujičić,⁴⁴ nije isključeno ni da je Andrijin otac zvao Božo, koji je gotovo sigurno bio Petrov brat. S obzirom na činjenicu da je većina obitelji tada živjela u zadrugama, najčešće u jednoj kući, Dragičević je u svoj popis uvrstio samo najstarijeg člana, domaćina zadruge, a to je tada očito bio Petar Mišić. Božina smrt nije zabilježena u maticama umrlih što govori da je umro prije 1769. godine kada je matica započeta, pa je nemoguće ustanoviti približnu godinu njegovog rođenja.

⁴³ Usp. MK 1767. – 1845, 1768. godina, r. br. 18.

⁴⁴ Usp. MV 1767. – 1856, 1784. godina, r. br. 20.

10. Johann Schmid 171 1/2 30	3. Johann David ——— 601
11. Peter Simon ——— 30	4. Johann Jakob ——— 202
12. Michael Simon ——— 401	5. Nikola Prager ——— 1306
13. Peter Schmid ——— 502	6. Johann David ——— 201
14. Johann Schmid ——— 402	7. Johann David ——— 401
15. Johann Schmid ——— 401	8. Johann Simon ——— 502
16. Johann Schmid ——— 201	9. Johann David ——— 1304
17. Johann Schmid ——— 601	10. Michael Jakob ——— 204
Com 58021	11. Simon Simon ——— 104
In 18. Javorkina	12. Peter Jakob ——— 201
1. Georg Javorkina ——— 602	13. Johann Simon ——— 405
2. Peter Simon ——— 401	14. Johann Simon ——— 101
3. Peter Simon ——— 202	Com 73034
4. Nikola Jakob ——— 1103	Com 73034
5. Peter Simon ——— 20	Com 73034
6. Johann Simon ——— 803	Com 73034
7. Johann Simon ——— 501	Com 73034
8. Johann Simon ——— 30	Com 73034
9. Johann Simon ——— 504	Com 73034
10. Johann Simon ——— 401	Com 73034
11. Johann Simon ——— 40	Com 73034
12. Johann Simon ——— 20	Com 73034
13. Johann Simon ——— 601	Com 73034
14. Johann Simon ——— 401	Com 73034
15. Michael Simon ——— 202	Com 73034
16. Johann Simon ——— 201	Com 73034
17. Johann Simon ——— 60	Com 73034
Com 77025	Com 73034
In 18. Simon	Com 73034
1. Peter Simon ——— 802	Com 73034
2. Peter Simon ——— 302	Com 73034

Dio popisa katoličkih obitelji župe Sarajevo iz 1743. – pod rednim brojem 16 (lijevi stupac) navedena je obitelj Ivana Mišića. Popis 1743.

POGREŠKE U KARAUČEVU PRIKAZU ANDRIĆEVOG PODRIJETLA

Osim tvrdnje da Andrićevi preci potječu od Andrića sa Čemernog (Planine) i zaključaka proisteklih iz toga, u Karaulčevu prikazu podrijetla Andrića potkrale su se i neke druge pogreške.

U prvom redu se to odnosi na Karaulčevu tvrdnju da je Andrićev čukundjed Petar 1865. godine darovao sarajevskoj katoličkoj župi svoj dućan u bravadžiluku te da je Andrićev pradjed Andrija s nadimkom Poljaš 1872. godine ostavio crkvi kuću kod drvenog mosta i dućan u Bravadžiluku.⁴⁵ Točno je da su Andrići bili vješti majstori i imali svoje dućane, no spomenuti Petar i Andrija nikako nisu mogli biti Andrićevi preci s istim imenima, nego neki drugi iz tada brojnog roda Andrića. Petar Mišić (Andrić), Ivin čukundjed, umro je davno prije toga, a Andrija Mišić (Andrić), Ivin prapradjed umro je također mnogo prije, 1826. godine.

Petar kojeg spominje Karaulac također je bio iz loze Mišića-Andrića, što je izrijekom navedeno, ali se radilo o Petru oženjenom Lucijom, rođenom Ljoljić. Dvije su osobe s imenom Andrija koje se u to doba spominju i o kojima se moglo raditi, no nijedna od njih nije Andrićev pradjed. Jedan Andrija Andrić uopće nije pripadao lozi Mišića-Andrića, nego Andrićima koji su, kako je u maticama više puta izrijekom naglašeno, u Sarajevo doselili iz Vareša. Spomenuti Andrija, sin Mate Andrića iz Vareša i Katarine, rođ. Jakišić iz Očevije, bio je oženjen Jelenom, kćerkom Nikole Kujundžića iz Travnika i Anđe Elezović iz Sarajeva (vjenčali se 1833. godine).⁴⁶ Drugi Andrija Andrić bio je sin Ante Andrića iz Polja i Lucije Marković iz Kiseljaka, a 1849. godine se vjenčao sa Anđom, kćerkom Ivana Pamuka iz Sarajeva i Mande Milanović iz Travnika, rođenom sestrom Katarine,⁴⁷ žene Ivinog djeda Antuna. U matici umrlih je upravo 1872. godine navedeno da je u 44. godini života umro Andrija Andrić,⁴⁸ no drugih detalja nema, pa ne znamo o kojem od navedene dvojice se radi.

Poznato je da je na Tridentskom koncilu (1545. – 1563.) određeno da se djeci mogu davati samo svetačka imena, pa se u maticama iz tog razdoblja vrti ukруг petnaestak muških i isto toliko ženskih imena, što je i Karaulca odvelo na krivi trag.

⁴⁵ Usp. Karaulac 2003.

⁴⁶ Usp. MV 1767. – 1856., 1833. godina, r. br. 26.

⁴⁷ Usp. Isto, 1849. godina, r. br. 134.

⁴⁸ Usp. Liber motuorum 1872., str. 2, r. br. 298.

Vjerojatno se ipak radi o drugospomenutom Andriji, na što ukazuje nadimak Poljaš, koji su međutim imali svi Andrići iz Zabrdja. Naime, Zabrdje je (većina Andrića živjeli su tu i nakon što su stekli dućane u Sarajevu) često tretirano kao dio Sarajevskog Polja. Od toponima Polje mogao je doći i nadimak Poljaš, no tog nadimka nema nigdje u maticama kreševskog samostana, gdje ga Karaulac navodno pronalazi, iako, za razliku od drugih podataka koje iznosi, za to ne navodi nikakav izvor.⁴⁹ U kreševskim maticama se spominju slična prezimena Poljaković (Poljak) i Poljko,⁵⁰ ali nijedan od njih nema veze s Andrićima, koji su, kako je već rečeno, u Kreševu imali nadimke Bucić i Dunđer i nemaju nikakve veze sa lozom Andrića (Mišića) kojoj pripada Ivo Andrić. Nadimak Poljaš spominje se jedino u maticama sarajevske župe, i to ne u onim najstarijim, nego prvi put tek 1852. godine, kada je krštena Marija, kći nobelovčevog djeda Ante Andrića sive Poljaša i Katarine, rođ. Pamuković.

O SARAJEVSKIM MIŠIĆIMA

Prema prezentiranim dokumentima nema više nikakve dvojbe da loza Ive Andrića pripada sarajevskom rodu Mišića, pa ćemo ukratko predstaviti taj rod.

Jedna obitelj Mišića, obitelj vjerojatnog Andrićeva čukundjeda Petra, kako je već rečeno, navodi se i u najstarijem poznatom poimeničnom popisu katolika u BiH, onom iz 1743. godine, kada broji šest odraslih osoba i jedno dijete.⁵¹ Ista obitelj se navodi i u drugom poznatom popisu, onom iz 1768. godine, ali tada sa 14 članova,⁵² dvostruko više nego u prethodnom. Dok je u prvom popisu navedeno da Mišići žive “in Campo” (u Polju), u drugom popisu je precizirano da žive u Zabrđu, gdje su jedina katolička obitelj u to doba.⁵³

⁴⁹ Usp. Karaulac 1980., str. 9.

⁵⁰ Usp. Jukić, *Katolički rodovi župa Kreševo i Deževica 1765. – 1992.*

⁵¹ Usp. Kristić 1941, str. 44.

⁵² Usp. Isto, str. 47.

⁵³ Drugi popis kad je u pitanju Sarajevo mnogo precizniji: dok se u Dragičevićevom popisu navode samo Sarajevo (mahala Latinluk), Polje i Crnotina i Planina (Čemerno), Bogdanović (možda i zato što je iz Kreševa, a kreševskom samostanu je pripadala i sarajevska župa) navodi Sarajevo, Čemerno, Zabrdje, Crnotinu, Osijek, Doblode, Bare i Sarajevsko Polje.

Nakon biskupskih popisa brojnost Mišića stalno raste, a donekle taj rast zaustavljaju jedino epidemije kuge. Ne zna se koliko je Mišića pomrlo u epidemiji iz 1765. godine, no poznat je podatak da je u narednoj epidemiji, onoj iz 1783. godine, umrlo četvero Mišića: Katarina (13),⁵⁴ Stjepan (13),⁵⁵ Mijo (12)⁵⁶ i još jedna Katarina (24).⁵⁷ Treba reći da je nalet kuge bio takav da je nekih obitelji potpuno nestalo, a u nekima je pomrlo i po desetero čeljadi u nekoliko dana, pa se s tog aspekta može govoriti samo o usporavanju rasta brojnosti Mišića. Sljedeća epidemija, ona iz 1815. godine Mišiće je gotovo prepolovila, budući da je u popisu umrlih navedeno čak 11 osoba iz roda Mišića.⁵⁸

Zabrđe je prvih desetljeća stalno navođeno kao jedino mjesto boravka Mišića, a i kasnije će ostati glavno na tom planu. Prvog Mišića izvan Zabrđa nalazimo 1793. godine u Doglodima, a radi se o Marku, oženjenom Marijom, rođ. Vujičić; oni su te godine dobili kćerku Katarinu, a u bilješci o krštenju stoji da su Marko i Marija u Doglode stigli iz Bara.⁵⁹ Potom se 1806. godine u Otesu navode Petar Mišić i Katarina, rođ. Kevulj,⁶⁰ ali se ta obitelj kasnije vraća u Zabrđe. Kasnije se neki od Mišića nastanjuju i u Nedžarićima, Azićima i Dvoru, ali je glavnina i dalje u Zabrđu.

I nakon izdvajanja loze od koje su nastali Mišić-Andrići, preostali Mišići zadržavaju staro prezime i još dugo predstavljaju vrlo brojnan rod, a i danas ih ima u Sarajevu.

Treba reći da se prezime Mišić ponekad navodi i na Čemernu (Planini), odnosno u tamošnjim selima, no ti Mišići, kako se vidi iz brojnih upisa, pripadaju rodu Mišinovića (Mižinovića), doseljenih iz Očevije, iz vareškog kraja.

⁵⁴ Usp. Liber mortuorum 1767. – 1856, 1783. godina, r. br. 190.

⁵⁵ Usp. Isto, 1783. godina, r. br. 198.

⁵⁶ Usp. Isto, 1783. godina, r. br. 217.

⁵⁷ Usp. Isto, 1783. godina, r. br. 279.

⁵⁸ Usp. Isto, 1815. godina.

⁵⁹ Usp. MK 1767. – 1845, 1793. godina, r. br. 157.

⁶⁰ Usp. Isto, 1806. godina, r. br. 53.

	Ivo Andrić	Antun Andrić	Antun Andrić	Nikola Mišić/Andrić	Andrija Mišić	Petar ili Božo Mišić
Srodstvo Ivi Andriću		otac	djed	pradjed	prapradjed	čukundjed
roditelji	Anto i Katarina Pejić	Anto i Katarina Pamuk	Nikola Mišić i Ivka Trogrlić	Andrija Mišić i Ruža Naorevčić	Petar Mišić	
rođenje	1892.		1820.	1789.	1741. ili 1742.	
vjenčanje	Milica Babić	Katarina Pejić	Katarina Pamuk	Toma Vidović iz Bara <hr/> Ivka Trogrlić iz Lepenice	Klara Milinković (Čejvan) <hr/> Ruža Naorevac (Zečević) iz Briješća	
smrt	1975.	1894.	1872.	1832.	1826.	

BIBLIOGRAFIJA

IZVORI

- MK – Matica krštenih (župe Sarajevo) 1767. – 1845., kutija 4691, nepaginirano, sign. 2–V–13
- MV – Matica vjenčanih (župe Sarajevo) 1767. – 1856., kutija 4691, sign. 2–V–13, nepaginirano
- Liber baptizatorum paroaeciae Sarajevo comparatus anno 1845., sv. II, kutija 4691, sign. 2–III–12, nepaginirano
- Liber copulatorum 1856. – 1883. (Župa Sarajevo) – u dodatku kazalo vjenčanih, kutija 4691, sign. 2–V–39
- Liber mortuorum, 1767. – 1856. (Župa Sarajevo), kutija 4691, sign. 2–IV–38, nepaginirano
- Liber motuorum parochiae de Sarajevo procuratus per me P. Gregorium Martić, parochum, anno 1872., kutija 470/2, sign. 2–VI–33

LITERATURA

- Vladimir Dumbović, *Značenje Kreševa u metalurškoj proizvodnji stare Bosne (Historijsko geografski prikaz), Radovi sa simpozijuma "Rudarstvo i metalurgija BiH od prahistorije do početka XX vijeka"*, Muzej grada Zenice, Zenica, 1999.

- Dr. Luka Đaković, *Prilozi za demografsku i onomastičku građu BiH I.*, ANU BiH, knjiga XXIII, Sarajevo, 1979.
- Milo Jukić, *Katolički rodovi župa Banbrdo (Lepenica) i Kiseljak 1742. – 1992.* (rad u rukopisu)
- Milo Jukić, *Katolički rodovi župa Kreševo i Deževica 1742. – 1992.* (rad u rukopisu)
- Miroslav Karaulac, *Rani Andrić*, Prosveta, Beograd, 1980.
- Miroslav Karaulac, *Pod teretom udesa* (feljton), “Večernje novosti”, Beograd, 13. april 2003. godine
- Hamdija Kreševljaković i Hamdija Kapidžić, *Vojno-geografski opis Bosne pred Dubički rat od 1785. godine*, Naučno društvo BiH, Odjeljenje istorijsko-filoloških nauka, knjiga 5, Sarajevo, 1957.
- Augustin Kristić, *Spomenica 50-godišnjice rkt. župe Stup*, Izdanje rmkt. župnog ureda Stup, Sarajevo, 1941.
- Dominik Mandić, *Chroati catholici Bosnae et Hercegovinae*, Institut chroatorum historicum, Rim, 1982.
- Abdulah Škaljić, *Turcizmi u srpskohrvatskom jeziku*, “Svjetlost”, Sarajevo, 1966.

SUMMARY

NEW DATA ON THE ORIGIN OF THE NOBEL PRIZE WINNER IVO ANDRIĆ

Milo Jukić

Previously it was thought that Ivo Andrić descended from the Andrić family line of Čemerno in the municipality of Ilijaš. This paper, based on insights into old and previously untreated registers of baptisms, marriages and deaths of the Sarajevo parish (from 1767 to 1856) proves that Andrić has nothing to do with the others carrying the last name Andrić that once lived in Čemerno but confirms that he originated from Mišić-Andrić families from Sarajevo's settlement Zabrdje.

Keywords: Ivo Andrić, Andrić family line, Mišić family line, episcopal lists, parish registers, Miroslav Karaulac

Primljeno: 2. veljače 2012.